

Parlamentul
Republicii Moldova

ON nr. 78-22

22 noiembrie 2022

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În temeiul articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de hotărâre pentru aprobarea *Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la condamnarea Marii Înfometări (Holodomor) din anii 1932–1933 din Ucraina.*

Anexă:

- proiectul de lege;
- nota informativă.

Deputați în Parlament

Oana Nantoi
Zor Grosu
Hoșce Veronika
Adrian Băluțel
Radu Marian Iulian
Doina German
cap Lilian

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	785
"22"	11 2022
Ora	

H O T Ă R Ă R E

pentru aprobarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la condamnarea Marii Înfometări (Holodomor) din anii 1932–1933 din Ucraina

În temeiul art. 121 din Regulamentul Parlamentului,

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. – Se aprobă Declarația Parlamentului Republicii Moldova cu privire la condamnarea Marii Înfometări (Holodomor) din anii 1932–1933 din Ucraina (se anexează).

Art. 2. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

DECLARAȚIA
Parlamentului Republicii Moldova cu privire la
condamnarea Marii Înfometări (Holodomor)
din anii 1932–1933 din Ucraina

Având în vedere necesitatea evaluării neideologizate și în deplină corespundere cu valorile general umane a trecutului istoric, cu toate tragediile și ororile îndurate de popoarele din fosta URSS,

Cunoscând, din experiența dramatică a poporului nostru, efectele regimului sovietic totalitar asupra vieții a milioane de oameni nevinovați din fosta URSS, ajunși victime ale unei politici de stat bazate pe teroare și exterminare a unor largi păături sociale,

Înțelegând că nu se poate construi un viitor temeinic fără o cunoaștere și apreciere profundă și depolitizată a trecutului,

Având în vedere faptul că Președintele Ucrainei a emis la 26 noiembrie 1998 un decret prin care fiecare a patra zi de sâmbătă a lunii noiembrie este anunțată ca zi a memoriei victimelor represiunilor politice și ale foametei, iar Rada Supremă a calificat foametea organizată din 1932–1933 drept act de genocid împotriva poporului ucrainean,

Exprimându-și deplina solidaritate cu poporul ucrainean, care luptă eroic împotriva agresiunii Federației Ruse, ripostând în secolul XXI politici de genocid al poporului ucrainean și de lichidare a statului Ucraina, apărând, pe această cale, pacea și libertatea continentului european și protejând Republica Moldova de ocupație militară,

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

CONSIDERĂ că tragedia Marii Înfometări, numită Holodomor, care a culminat cu moartea a milioane de oameni nevinovați în anii 1932–1933, a fost o metodă de nimicire în masă prin înfometare, practică de regimul bolșevic în scopul distrugerii țărânimii ca temelie a poporului ucrainean, precum și al anihilării capacității de rezistență și a voinței de libertate și independență statală ale ucrainenilor. Represiunile politice de proporții împotriva țăranilor ucraineni prin provocarea artificială a foametei au reprezentat măsuri de teroare conștientă, realizată de regimul totalitar sovietic atât împotriva țăranilor ca proprietari de pământ și întreprinzători independenți, cât și împotriva temelii sociale, a tradițiilor, a culturii și a spiritualității naționale ale ucrainenilor.

APRECIAZĂ că Marea Înfometare (Holodomor) din Ucraina a fost urmarea unor măsuri planificate în intenția deliberată de a-i nimici fizic pe oponenții regimului comunist, devenind un instrument-cheie al politicii de colectivizare forțată și de subjugare în acele timpuri. Drept urmare, circa 22,4 milioane de oameni au fost izolate forțat în zona înfometării totale. Totodată, regimul totalitar sovietic nega

fenomenul înfometării masive a populației, respingea toate propunerile de asistență internațională umanitară și ascundea datele statistice dramatice. Însă în primăvara anului 1933 mortalitatea a atins cote catastrofale: în fiecare minut mureau 20 de persoane, în fiecare oră – 1168 de persoane, în fiecare zi – 28 de mii de ucraineni.

SEMNALEAZĂ că această tragedie în masă s-a extins și a afectat în egală măsură și Transnistria, fosta RASSM fiind parte administrativă a RSS Ucraineană, precum și regiunile de sud ale Rusiei, ale Caucazului de Nord și ale Kazahstanului, ceea ce a condus la nimicirea altor milioane de oameni nevinovați. Aceeași politică criminală, în scopul colectivizării forțate și nimicirii celor cu demnitate și spirit de stăpân al pământului și al propriei sorți, a fost aplicată de „eliberatori” și asupra populației Basarabiei în anii 1946–1947, când sute de mii de familii de țărani din fosta RSSM și-au pierdut viața, au fost aduși la canibalism în urma foametei organizate de regimul sovietic.

REMARCĂ că Marea Înfometare (Holodomor) din Ucraina a fost condamnată de 64 de state membre ale ONU printr-o declarație comună din 7 noiembrie 2003, de statele membre ale OSCE printr-o declarație comună din 30 noiembrie 2007 și de către UNESCO, la 1 noiembrie 2007, prin Rezoluția privind memoria victimelor Marii Înfometări (Holodomor) din Ucraina din anii 1932–1933.

DECLARĂ, în spiritul solidarității cu poporul ucrainean și în numele adevărului, că regimul totalitar bolșevic din URSS se face responsabil de actul de genocid premeditat împotriva poporului ucrainean în urma aplicării politicii de Holodomor.

DEPLÂNGE victimele acestei tragedii fără egal în istoria poporului ucrainean și **FACE APEL** către toate parlamentele lumii, către instituțiile internaționale să își manifeste solidaritate deplină cu Ucraina și să dea o apreciere justă acțiunilor criminale care s-au întâmplat în anii 1932–1933.

Memoria Holodomorului și atașamentul față de valorile general umane ne obligă azi la solidaritate cu poporul ucrainean pentru curmarea politicii de genocid al poporului ucrainean în secolul XXI și pentru salvarea păcii și libertății pe continentul european.

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de hotărâre a Parlamentului pentru aprobarea Declarației
cu privire la condamnarea Marii Înfometări (Holodomor)
din anii 1932-1933 din Ucraina

Prezenta declarație a fost elaborată ca urmare a necesității de a consolida parteneriatul strategic dintre Republica Moldova și Ucraina și de a exprima solidaritatea cu poporul ucrainean în legătură cu tragedia în masă îndurată în anii 1932-1933 de către peste șapte milioane de țărani ucraineni, care și-au pierdut viața în urma unei politici inumane și criminale de înfometare, promovate la acea vreme de conducerea URSS în frunte cu Iosif Stalin. Adoptarea unei astfel de hotărâri ar ridica prestigiul țării noastre pe plan internațional și s-ar înscrie în efortul comun al statelor lumii și al instituțiilor internaționale de a da o apreciere justă evenimentelor tragice din acea perioadă.

Menționăm că până în prezent Holodomorul sau Marea Înfometare a fost recunoscut drept act de genocid de parlamentele Australiei, Estoniei, Canadei, Lituaniei, Georgiei, Poloniei, Ungariei, SUA, Paraguaiului, Peru, Columbiei, Ecuadorului. Documente similare au mai fost adoptate de parlamentele Spaniei, Argentinei, Chile, Cehiei și Slovaciei. La 7 noiembrie 2003 a 58-a sesiune a ONU a adoptat o Declarație Comună a delegațiilor a 64 țărilor-membre cu privire la aniversarea a 70-a de la Holodomorul din Ucraina.

Senatul Australiei a adoptat la 31.10.2003 Rezoluția nr. 680, care a recunoscut evenimentele din Ucraina ca pe unul dintre cele mai grave manifestări ale genocidului. În plus, Senatul Australiei a recunoscut Holodomorul din Ucraina drept act de genocid și prin Declarația din 28.10.1993 în legătura cu aniversarea a 60-a a acestei tragedii. Parlamentul Estoniei a adoptat o Declarație prin care califică drept genocid evenimentele respective la data de 20.10.1993. Senatul Canadei a adoptat o Rezoluție la 19.06.2003, prin care a îndemnat Guvernul acestei țări să recunoască drept genocid crimele în masă din Ucraina. Adunarea de Stat a Ungariei a adoptat o Hotărâre specială la 26.11.2003 nr. 129/2003(XI.26), prin care condamnă genocidul și își exprimă solidaritatea și compasiunea cu rudele și apropiații victimelor foametei. Seimul Lituaniei a adoptat o Declarație la 24.11.2005, prin care a calificat actul respectiv drept genocid planificat în mod deliberat împotriva poporului ucrainean. Parlamentul Georgiei a dat o calificare similară prin documentul adoptat la 26.12.2005, iar Senatul Poloniei și-a exprimat solidaritatea cu Ucraina la 16.03.2006. Camera Reprezentaților Congresului SUA a calificat această tragedie prin Rezoluția 356 din 20.10.2003 drept act de teroare și ucidere în masă, îndreptate împotriva poporului ucrainean. La 30 noiembrie 2007 Camera Deputaților a Parlamentului Republicii Cehe a adoptat o hotărâre cu privire la cinstirea memoriei victimelor foametei organizate din Ucraina, iar la 12 decembrie 2007 Consiliul Național al Republicii Slovacia a adoptat o declarație care condamnă aceste crime comise de regimul totalitar stalinist.

La 1 noiembrie 2007 Sesiunea a 34-a a Conferinței Generale UNESCO, din care fac parte 193 țări, a adoptat în unanimitate Rezoluția „Cu privire la comemorarea victimelor Holodomorului din Ucraina”. La 24 noiembrie 2007 sesiunea Adunării Generale Baltice a adoptat o Declarație „Cu privire la comemorarea victimelor genocidului și a represiunilor politice din Ucraina din anii 1932-1933”. La 30 noiembrie 2007 în cadrul ședinței Consiliului de Miniștri ai OSCE de la Madrid a fost adoptată o Declarație comună „Cu privire la aniversarea a 75-a a Holodomorului din anii 1932-33 din Ucraina”.

Subsecvent, este necesar de subliniat și faptul adoptării de către Parlamentul European al 23 octombrie 2008 a *Rezoluției referitoare la comemorarea foametei deliberate - Holodomor - din Ucraina (1932-1933)*, care stipulează următoarele: „Parlamentul European, [...]

- având în vedere Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

- având în vedere Convenția ONU privind prevenirea și pedepsirea crimei de genocid,

- având în vedere Declarația comună din cadrul celei de a 58-a ședințe plenare a Adunării Generale a ONU cu privire la a 70-a comemorare a Holodomorului din Ucraina, declarație la care au subscris 63 de state, printre care și toate cele 25 (la acea vreme) de state membre ale UE,

- având în vedere legea ucraineană privind „Holodomorul din 1932-1933 din Ucraina”, adoptată la 28 noiembrie 2006,

- având în vedere declarația Președintelui Parlamentului European din 21 noiembrie 2007, prin care s-a marcat începerea celei de a 75-a comemorări a foametei Holodomor din Ucraina,

- având în vedere declarația finală și recomandările adoptate la 27 februarie 2008, în urma celei de a zecea reuniuni a Comisiei parlamentare de cooperare UE-Ucraina, [...]

A. *întrucât respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale este un principiu fundamental al UE;*

B. *întrucât Convenția ONU privind prevenirea și pedepsirea crimei de genocid incriminează anumite tipuri de acte, comise cu intenția de a distruge, în întregime sau în parte, un grup național, etnic, rasial sau religios: uciderea membrilor grupului; vătămarea gravă, corporală sau psihică, a membrilor grupului; provocarea deliberată a degradării condițiilor de viață ale grupului, cu scopul de a-l distruge fizic, în întregime sau în parte; impunerea unor măsuri care limitează natalitatea în cadrul grupului și deplasarea forțată a copiilor din grupul respectiv în alt grup;*

C. *întrucât foametea Holodomor din 1932-1933, care s-a soldat cu moartea a milioane de locuitori ai Ucrainei, a fost planificată cu cinism și*

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-6-2008-0523_RO.html

cruzime de regimul lui Stalin pentru a impune politica Uniunii Sovietice de colectivizare a agriculturii împotriva voinței populației rurale din Ucraina;

D. întrucât comemorarea crimelor împotriva umanității din istoria Europei ar trebui să contribuie la evitarea unor astfel de crime în viitor;

E. întrucât integrarea europeană se bazează pe dorința de a accepta istoria tragică a secolului XX și recunoașterea faptului că această reconciliere cu o istorie dificilă nu denotă niciun sentiment de vină colectivă, ci constituie o bază stabilă pentru construirea unui viitor european comun bazat pe valori comune și pe perspective împărtășite și interdependente,

1. declară următoarele poporului ucrainean și în special supraviețuitorilor Holodomorului, familiilor și rudelor victimelor:

a) recunoaște Holodomorul (foamea deliberată din 1932-1933 din Ucraina) drept o crimă îngrozitoare împotriva poporului ucrainean și împotriva umanității;

b) condamnă ferm aceste acte îndreptate împotriva populației rurale ucrainene și soldate cu anihilări în masă și încălcări ale drepturilor și libertăților omului;

c) își exprimă solidaritatea cu poporul ucrainean, care a suferit această tragedie, și onorează memoria ucrainenilor uciși prin înfometarea deliberată din 1932-1933;

d) solicită țărilor apărute ca urmare a destrămării Uniunii Sovietice să permită accesul la arhivele referitoare la Holodomorul din Ucraina din 1932-1933 în vederea unei examinări cuprinzătoare, pentru a se dezvălui și investiga complet toate cauzele și consecințele; [...]”.

Concluzionând, mai sus au fost enumerate doar o parte din multiplele acte adoptate de țările lumii și insitituțiile internaționale care dau o apreciere clară tragediei poporului ucrainean.

Prin urmare, considerăm absolut judicios și oportun ca și Republica Moldova, prin intermediul Parlamentului, să adopte o poziție clară și matură cu privire la calificarea acelor evenimente îngrozitoare împotriva poporului ucrainean și împotriva umanității.

În acest context, ar fi deosebit de important ca un astfel de document de o rezonanță majoră să fie adoptat prin consens de către toți depuțații Parlamentului de legislatura a XI-a, deoarece adoptarea unei declarații în contextul comemorării a 90 de ani de la Holodomorul din anii 1932-1933 **va reprezenta un puternic semnal de susținere și solidaritate din partea Republicii Moldova față de poporul ucrainean**, precum și un gest firesc de omagiere a milioanele de vieți nevinovate, curmate brutal în acea perioadă.

Deputați în Parlament

O. Năușoi / O. Năușoi